

13. 12. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový občanský zákoník a profesní odpovědnost daňového poradce - Budete žalovat svého daňového poradce za nepřesnou radu?

Ustanovení nového občanského zákoníku („NOZ“) týkající se náhrady škody způsobené odborníkem (někdy také zvané „expertní odpovědnost“) je poměrně stručné: pokud odborník poskytne v rámci své odbornosti za úplatu radu či informaci, která je nesprávná nebo neúplná, a v důsledku této rady vznikne škoda, pak je povinen ji nahradit v plné výši. Toto ustanovení § 2950 NOZ je nové, v dosavadních právních předpisech občanského i obchodního práva nebyla náhrada škody způsobená informací nebo radou nijak specificky upravována.

Profesionál se již nevyviní

Nová úprava přináší podstatné zpřísnění náhrad škod způsobených profesionály, například daňovými poradci, advokáty, účetními, auditory či znalci. Podstatným rysem nové právní úpravy je omezení možnosti vyvinít se z povinnosti škodu nahradit v případě, že profesionál poskytl chybné či neúplné informace nevědomě (tak je tomu u profesionálů dnes v rámci obecné povinnosti k náhradě škody). Na profesionály bude od nového roku platit „přísnější metr“, tedy povinnost hradit škodu mu vznikne ať už o tom, že poskytuje informaci nesprávnou či neúplnou věděl, nebo nevěděl, ale vědět měl a mohl (tzv. nedbalostní zavinění)..

Svým pojetím se tak nesprávná či neúplná rada od profesionála dostává na úroveň porušení zákona (viz povinnost nahradit škodu v případě porušení zákona §§ 2910-2911 NOZ). V případě náhrady škody způsobené profesionálem jde však zákon ještě dále a v § 2953 NOZ nepřipouští snížení náhrady z důvodů zvláštního zřetele hodných, jako například jak ke škodě došlo (např. spoluzaviněním příjemce informace), k osobním a majetkovým poměrům škůdce i poškozeného (například úmrtí v rodině poradce).

Co to znamená v praxi?

Je nové ustanovení pro profesionály likvidační? Pokud vezmeme v úvahu profesi daňového poradce či advokáta, musíme konstatovat, že na nesprávné radě nebo neúplné informaci může mít v praxi velký podíl i sám klient, a to jak svým formulováním dotazu či zadání, tak i při jeho pochopení, aplikaci a

využití. Ve skutečnosti se často stává, že lidé v běžném rozhovoru „mluví jiným jazykem“, že přiřazují sdělením a pojmům různý obsah, který může mít v případě profesionálů z poměrně vzdálených oborů (chemik x auditor) naprosto odlišný význam. A pokud si zpětně neověří, že věci porozuměli stejně, mohou si oba odnést pocit, že se shodli, ačkoliv se celou dobu bavili každý o jiné věci (jako příklad poslouží slovo „složka“). Po účinnosti nové úpravy může být takovéto neporozumění katastrofální dopad na celou existenci profesionála: bude hradit skutečnou škodu a ušlý zisk.

V případě rady například v oboru daňového poradenství praktická ukázka: při posouzení zdanění transakce se klient rozhodne celý obchod nerealizovat, protože by se například musel registrovat k DPH v jiném členském státě, což by jeho transakci prodražilo. Posléze vyjde najevo, že při poskytnutí informace o transakci klient nesprávně určil dodací podmínky a poradce si velice drobný rozpor v zadání u klienta neověřil, čímž došlo k nesprávnému posouzení transakce z pohledu DPH. Objem nerealizovaného obchodu může být v milionech EUR, nerealizovaný zisk pak například 1.000.000 EUR. Následovat může žaloba o náhradu škody na daňového poradce, který si posouzením celé transakce vydělal 10.000 Kč hrubého. Žádná možnost snížení náhrady škody není dle zákona přípustná.

Na jaké další situace se bude § 2950 NOZ aplikovat? Co třeba nesprávně sestavené účetní výkazy? Neúplně provedený audit? Znalecký posudek na cenu neoprávněně nižší? Neúplná rada advokáta, který zapomněl upozornit na promlčení práva?

Jak z takové situace ven? Nezbyvá, než doporučit to, co je již v současnosti vnímáno jako součást „best practice“, tj. opakovaně si ověřovat u zadavatele jak vstupní podmínky, tak porozumění stanovisku odborníka, pokud je to možné uvést i popis alternativních řešení a jejich dopadů a důsledně vymezit hranice aplikace rady (někdy označované jako „disclaimer“). Zda to pomůže při soudních sporech s klienty ukáže až čas. Patrně se budeme muset spolehnout na kvalitu našich profesních pojištěk.

Přísnější metr na odborníky

Pokud bude stejnou radu poskytovat neoborník, bude hradit jen takovou škodu, kterou způsobil vědomě; není přitom zcela jasné, zdali i v tomto případě musí jít o radu či informaci neúplnou, nesprávnou či škodlivou, neboť zákon to v této souvislosti již neuvádí – patrně lze soudit, že ano. Zde je vhodné upozornit na ustanovení § 5 NOZ, zejména odst. 2, který chrání poškozené před jednáním podvodníků, neboť za odborníka bude v přísnějším režimu posuzování náhrady škody považován i ten, který to o sobě tvrdí, ačkoliv nemá potřebné oprávnění nebo je mu dokonce uložen zákaz činnosti. Na druhou stranu je nutné připomenout, že i v případě neúplatné rady je zákonem uložena povinnost nahradit vědomě způsobenou škodu.

Promlčecí lhůta práva na náhradu škody bude stejně jako dosud 10 let, avšak se již nejedná o lhůtu subjektivní, ale objektivní (dosud platila tříletá objektivní a desetiletá subjektivní lhůta); v případě úmyslné škody nebo újmy bude platit dokonce lhůta 15 let od vzniku škody nebo újmy.

Příliš mnoho nejasností

Je možné položit si v této souvislosti otázku, proč zákonodárce takto zpřísnil podmínky podnikání určité skupině osob. Důvodová zpráva pouze lapidárně konstatuje, že se jedná o standardní úpravu, která je civilnímu právu vlastní už od dob římského práva. Je sice pravda, že stejnou úpravu měl Všeobecný občanský zákoník rakouský (§1300) a podobné úpravy obsahují i zákoníky okolních zemí, nicméně na druhou stranu je také pravda, že u nás dosud nebyly nijak silné hlasy, které by volaly po zpřísnění expertní odpovědnosti. Lze si také oprávněně položit otázku, proč již nepostačují dosavadní profesní zákonné úpravy odpovědnosti za škodu, např. zákon č. [523/1992](#) Sb., o daňovém

poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů? Ten uvádí v § 6 odst. 8: *“daňový poradce odpovídá klientovi za škodu, která mu v souvislosti s výkonem daňového poradenství vznikla, pokud ji způsobil daňový poradce, jeho zástupce nebo pracovník. Daňový poradce se odpovědnosti zproští, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.”*

Vyvstává též otázka, zda bude mít v praxi přednost ustanovení speciálního zákona, či NOZ. Patrně se bude klient dovolávat právní úpravy pro něj výhodnější, tedy NOZ. Obávám se, že ustanovení profesního zákona bude aplikováno pouze ve vztahu k uložení sankce podle tohoto zákona.

Tato nová ustanovení se samozřejmě budou aplikovat až na škody vzniklé po nabytí účinnosti NOZ, tedy aktuálně od 1. 1. 2014. Otázkou je, zda nemůže vzniknout po 1. 1. 2014 škoda z rady či informace poskytnuté již dnes?

Gabriela Magsumová,
vedoucí oddělení daňového poradenství

[IB Grant Thornton Consulting s.r.o.](#)

Na Bojišti 18
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 152 111
Fax: +420 296 181 483
e-mail: office@cz.gt.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv](#)

pohledem Ústavního soudu

- Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?
- Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše
- Zneužití práva na přístup podle GDPR
- Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona
- Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody
- Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory